

Nr 666

Av fru Gunne m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående vissa anslag ur kyrkofonden m. m.

I proposition nr 47 anhålles om riksdagens yttrande över de villkor Kungl. Maj:t ämnar föreskriva för inrättande av kloster i Sverige. Frågan har aktualiserats genom en ansökan av Theresiastiftelsen i Lund att få inrätta ett kloster för karmelitnunnor.

Såsom i propositionen redovisas har kammarkollegiet behandlat frågan om villkoren för tillstånd. Ärkebiskopen har intet haft att erinra mot de av kammarkollegiet föreslagna bestämmelserna men erinrar om att dissenterlagskommittén uttalat, att kloster endast borde få inrättas för de svenska romerska katolikernas behov och sålunda som medlemmar i huvudsak endast ha svenska medborgare. Ärkebiskopen finner det betänkligt att tillstånd till inrättande av ett kloster skulle kunna ges, om vid dess grundande inte ens en minoritet av dess medlemmar skulle vara svenska medborgare.

Rörande förutsättningarna för inrättande av kloster uttalade dissenterlagskommittén i sitt betänkande (SOU 1949: 20, s. 122 f.) följande:

Emellertid kan det knappast sägas vara ett religionsfrihetsintresse att bereda möjlighet för inrättande i vårt land av kloster för utländska medborgare av romersk-katolsk trosbekännelse. — Om kloster grundas, bör det ske med tanke på de svenska romerska katolikernas behov. Otvivelsaktigt skulle kloster, som bestå av utländska medborgare, te sig som ett mycket främmande inslag i svenskt religiöst liv och skulle kunna förorsaka onödiga religiösa motsättningar, i synnerhet som man även i framtiden har att räkna med en viss misstro mot klosterväsendet över huvud. Den romersk-katolska kyrkan har visserligen en så utpräglat internationell karaktär, att det inte torde vara lämpligt att helt utesluta möjligheten för utlänningar att vara medlemmar av svenska kloster, men som allmän princip torde dock böra gälla, att medlemmarna av svenska kloster huvudsakligen skola utgöras av svenska medborgare. Dissenterlagskommittén anser sig därför icke kunna förorda, att förbudet mot ordnar och kloster utan vidare upphäves. Kommittén föreslår med hänsyn härtill, att kloster må inrättas endast efter tillstånd av Kungl. Maj:t och på de villkor som därvid bestämmas.

Efter att sålunda först ha angivit denna grundförutsättning övergår kommittén till att behandla de villkor som bör uppställas för tillstånd till inrättande av kloster, såsom minimiålder för inträde, utträdesrätt o. s. v.

Dessa villkor har som nämnts närmare behandlats av kammarkollegiet i anslutning till den nu aktuella ansökan. Departementschefen har i propositionen på s. 41 sammanställt de villkor som frågans behandling i sin helhet gett anledning till. Dessa villkor finner vi i och för sig ändamålsenliga och tillfredsställande. Emellertid bör enligt vår mening starkare understrykas den av dissenterlagskommittén angivna grundförutsätt-

ningen. Theresiastiftelsen har meddelat, att den kommunitet som skulle utgöra klostrets första medlemmar består av sex belgiska karmelitnunnor och två svenska medborgare samt att ytterligare någon av svensk nationalitet anmält sin avsikt att inträda. Med kommunitetens nuvarande sammansättning skulle klostrets medlemmar omfatta en stark övervikt av utländska medborgare. Vad Theresiastiftelsen i sin ansökan anför angående skälen för att i det första kloster till en början intaga i huvudsak utländska systrar finner vi från stiftelsens synpunkter förklarligt och förståeligt. Men vi vill då erinra om dissenterlagskommitténs uttalanden, att kloster bör grundas med tanke på de svenska romerska katolikernas behov och att medlemmar av svenska kloster i huvudsak skall utgöras av svenska medborgare. Dessa principer finner vi väsentliga med tanke på såväl religionsfriheten i vårt land som det svenska kulturarvet och svensk historisk-religiös tradition.

Enligt beslut av 1951 års riksdag borde Kungl. Maj:t, då fråga om tillstånd att upprätta kloster *första gången* förekom, inhämta riksdagens yttrande över de villkor som Kungl. Maj:t ämnade föreskriva. Riksdagens ställningstagande till det föreliggande förslaget kommer sålunda att få prejudicerande verkan. Frågan om tillståndet för Theresiastiftelsen får därför icke betraktas som en isolerad företeelse. Riksdagens yttrande kommer att vara vägledande för framtida meddelande av tillstånd att inrätta kloster.

Det synes oss ofrånkomligt att frågan om behovet för svenska medborgare av att kloster inrättas närmare diskuteras och såvitt möjligt får en definition. Att generellt föreskriva hur stor andel i kommuniteten som får utgöras av utländska medborgare låter sig inte göra utan närmare överväganden. För Theresiastiftelsens vidkommande bör frågan bedömas med hänsynstagande till att det är fråga om en begynnande verksamhet utan tradition i vårt land. Måhända skulle det vara befogat att i detta särskilda fall till en början medge att minst hälften utgöres av svenska medborgare. I övrigt bör bedömningen av medlemmarnas sammansättning grunda sig på regeln att medlemmarna av svenska kloster huvudsakligen skall utgöras av svenska medborgare.

Vi hemställer,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 47 i förevarande del måtte beakta i motionen framförda synpunkter.

Stockholm den 1 mars 1961

Stina Gunne

Ake Zetterberg

Eric Nelander

Robert Johansson

Lisa Johansson

Märta Boman

i Dockered

Erik Larsson

Arvid Nilsson

i Norderön

i Lönsboda